

08/ **Tema** Innovation / Iværksætteri / Fonden for Entreprenørskab:

/af Louise Skøtt Gadeberg / www.passionkommunikation.dk

*Innovation og Iværksætteri
på skoleskemaet:*

Uddannelse til en fremtid, vi ikke kender

Ingen ved som bekendt, hvad fremtiden bringer. I dag mindre end nogensinde. Verden udvikler sig så hurtigt, at vi reelt ikke ved, hvordan arbejdsmarkedet ser ud om 5, 10, 20 år.

Derfor er de klassiske faglige skolefærdigheder ikke længere nok. Derfor er det helt essentielt, at eleverne træner deres faglige kreativitet og innovative kompetencer, så de hjemmevant kan navigerer i alt det nye og se muligheder i det ukendte – for derved at løse

Fremtidens arbejdsopgaver

Hvis du skal ud på en rejse, du ikke

ved hvor går hen eller hvad kommer til at rumme, så pakker du både badetøj og skiundertøj, pandelygte og dansesko, pas, penge og plaster. For hvem ved, hvad du får brug for på din færd?

Lidt som din pakke-kuffert-proces kan Fonden for Entreprenørskabs arbejde anskues. Vi har et fremtidigt arbejdsmarked, vi ikke kender, og nogle unge, vi har et ansvar for uddannelsesmæs-

sigt at klæde bedst muligt på, så de kan agere i det, der bliver deres arbejdsliv om 5, 10, 20 år og resten af deres liv.

Samtidig har vi en verden, der globalt på kryds og tværs ændrer sig i en sådan hast, at det ville være umuligt at forudse, bare hvad de unge får brug for at vide noget om, eller hvad der sker, om en måned.

Og så alligevel.

For tilføjer vi den klassiske opfattelse af skoleviden og boglige færdigheder, der læres udenad med formålet at få karakteren 12, det perspektiv, at selve processen og det at kunne udtænke andre facit også er en værdifuld læring, så er vi ved at være inden ved noget, som formentlig også i fremtiden vil have en værdi.

Evnen til at kunne tænke kreativt og ud af boksen. At kunne se andre veje end dem, de fleste går. At kunne spotte skjulte behov eller problematikker og at kunne komme på ideer, der kan imødekomme dem.

Evnen til at kunne se sig selv som en del af en gruppedynamik i et samarbejde. Evnen til at kunne hæve sig op over sig selv, situationen og opgaven, produktet eller missionen. At kunne tænke innovativt og agere entreprenant ud fra den situation, man er i.

” Vi har alle arbejdet i grupper i skolen. Men vi blev aldrig trænet i, hvordan vi fik de grupper til at

fungere godt. At være bevidst om, at vi er forskellige typer og temperamenter. Og hvordan vi så får det bedste ud af vores forskelligheder.

/Tau Rebecca Mikkelsen
Fonden for Entreprenørskab

Hvordan pakker man til 'fremtiden'?

Dét er fremtidens uddannelse, hvis du spørger Tau Rebecca Mikkelsen.

Hun er regionsleder i Fonden for Entreprenørskab på Bornholm – en fond, der arbejder målrettet med netop at bringe innovation og entreprenørskab på skoleskemaerne rundt om i landet – fra folkeskole til ph.d.-niveau, og hun underviser også i faget Innovation på Campus Bornholm i netop disse færdigheder.

- Fonden for Entreprenørskab arbejder for, at innovation og entreprenørskab i højere grad integreres i uddannelserne og forankres på uddannelsesinstitutionerne. For skal de

unge have disse færdigheder godt ind under huden, så skal vi tidligt i gang, forklarer hun.

” Når samarbejde og sparring får lov at blomstre, kan alle nemlig blive klogere og slutprodukterne bedre, for 1 + 1 kan give 3, når man spiller sammen med andre...

/Tau Rebecca Mikkelsen
Fonden for Entreprenørskab

- Det handler om kompetencer til at navigere i en verden, der udvikler sig så hurtigt, at vi ikke ved, hvordan den ser ud om 10 år. Derfor skal eleverne kunne sætte deres faglighed i spil kreativt, de skal have en værktøjskasse, som de kan bruge på alverdens problemstillinger, så de bliver aktive medskabere af denne verden, både arbejdsmæssigt og samfundsmæssigt. De skal kunne tænke: Kunne vi gøre tingene anderledes og bedre?

10/ Tema Innovation / Iværksætteri / Fonden for Entreprenørskab:

Nye skoletider: 1 + 1 = 3

Undervisningen af de unge handler ikke kun om, at lære dem at starte virksomheder og være selvstændige. Det handler også om god, gammeldags dannelse – om at være bevidst om egne evner og egen rolle i en samarbejdsdynamik.

- Alle har arbejdet i grupper i skolen. Men vi blev aldrig trænet i, hvordan vi fik de grupper til at fungere godt. At være bevidst om, at vi er forskellige typer og temperamenter. Og hvordan vi så får det bedste ud af vores forskelligheder, forklarer Tau Rebecca Mikkelsen.

For det kommer ikke altid af sig selv. Innovation og iværksætteri skal trænes, så du øver dig i at tænke ud af boksen og slippe kreativiteten løs. At vænne sig til at forsøge, fejle og forsøge igen, forklarer Tau Rebecca Mikkelsen.

- Procesorienteret tænkning skal trænes. Du får en ide, du handler, du får feedback, du tilpasser, du fejler, du prøver igen. Det handler ikke om

rigtigt og forkert, om at gætte det, læreren tænker og holde svarene tæt til kroppen, for så får man 12. Og den forandring er ret svært for de unge at vænne sig til, for sådan har skolen jo altid været. I stedet skal de lære at dele ud af deres viden og ideer og at sparre med hinanden og hjælpe hinanden. Og det modstrider vores kultur, hvor vi er vant til først at vise vores arbejde, når det er perfekt, i stedet for løbende, forklarer hun. Når samarbejde og sparring får lov at blomstre, kan alle nemlig blive klogere og slutprodukterne bedre, for 1 + 1 kan give 3, når man spiller sammen med andre og kan tage imod feedback og forslag til forbedringer uden at gå ned på det, forklarer Tau Rebecca Mikkelsen fra Fonden for Entreprenørskab Bornholm.

- Det skal implementeres i skolerne, men mange undervisere ved ikke hvordan. Og der hjælper vi fra Fonden for Entreprenørskab med at holde undviserne opdateret og på sporet. Nogen har måske i starten tænkt 'åh

nej, er dette nye det sidste nye, modefænomen inden for undervisning, men det er det ikke. Og der skal en seriøs indsats til, forklarer hun.

- Det her gøres ikke med en temauge om året – det er en bevægelse, en indstillingsændring, der understøtter de læringsmål, der er i forvejen – bare på en måde, hvor resultatet er en værktøjskasse, eleverne kan bruge på alle planer og i alle facetter af deres professionelle-, private- og samfundsliv. Det skaber et helt menneske, kan du sige.

Fremtiden? Øøh, hvordan fik jeg bukser på i morges?

Christina Cordua Thurman underviser i valgfaget Innovation & Iværksætteri på Østre Skole i Rønne for 7-8-9.klasserne. Og hun fortæller, at når man går i 7. klasse, så er man stadig så meget barn, at de vigtige værktøjer må leges ind.

- Det er vigtigt, vi kommer i gang med at udvikle disse kompetencer hos de unge, men det er lige så vigtigt, at de

” De er generelt bange for at fejle, ikke vant til at tænke stort og kreativt ud af baner, der ikke nødvendigvis er et sikkert 12-tal for enden af.

/Christina Cordua Thurman,
underviser i innovation og
entreprenørskab på Østre skole

opdager glæden ved dem og nytten af dem og ikke oplever det som endnu et præstationspres. Så vi leger iværksætterier – på projekter, som er ude i virkeligheden, så de også mærker, at det handler om virkeligheden det her. F.eks. forsøger vi at bruge vores netværk ude i virkeligheden – hvem kender du, der kan hjælpe dig videre i din proces? Den balance synes jeg er god.

For hende er fokus i valgfagsundervisningen at lære eleverne at eksperimentere, være modige, tænke ud af boksen og være iverdige. Og det er

meget svært for mange unge i dag, forklarer hun.

De unge er generelt bange for at fejle, ikke vant til at tænke stort og kreativt ud af baner, der ikke nødvendigvis er et sikkert 12-tal for enden af. Bare at få ideer kan være en stor udfordring for dem. Det kommer simpelthen ikke til dem intuitivt – så den kreativitet og tiltro til dem selv skal nurses og udvikles, forklarer hun.

- Men har du mødt dem, der går i 7. klasse? De aner ikke, hvordan de fik bukser på i morges, siger hun med et kærligt grin og uddyber:

- De er på vej ud af barnelivet og har gang i så mange andre ting i deres liv. I deres udvikling som mennesker bliver de mødt med så mange krav, at det er vigtigt, at det her handler om deres egen lyst og drivkraft, så det ikke bliver endnu et krav, eleverne skal leve op til – men bliver et personligt projekt, drevet af egne ideer og energi.

Derfor sætter hun rammen, som der leges inden for. Her er tegningerne til havneprojektet på Nørrekås – lad os ideudvikle på, hvordan den plan også kunne have set ud. Eller forestil jer en kombination af en klassisk jul og de moderne, nordiske madtendenser. Hvor finder vi vanilje til risalamanden?
- Kombinationen af en afgrænset ramme og fri fantasi virker godt. Men unge i dag er så skolede i at tænke rationelt og målorienteret, at det er svært at få dem til at forstå, at der ikke findes én løsning eller et perfekt projekt – at det er deres erfaringer og udvikling løbende, der er succeskriteriet.

”Jeg vil være medskaber af verden”

Matilde Lind Nielsen, 17 år, går teknisk gymnasium HTX (teknisk gymnasium) på Campus Bornholm, har faget Innovation på C-niveau.

- Jeg har brug for frie tøjler, for jeg vil gerne selv sætte mit præg på det, jeg laver. Jeg er et handlingsmenneske, og jeg vil gerne selv gå min egen vej – og ikke bare indordne mig under et samfund, der allerede er bygget. Jeg vil også være med til at præge det”, starter Matilde Lind Nielsen.

Hun fortæller, hvordan faget Innovation netop giver hende nogle udfordringer, der kræver et engagement af hende ud over de sædvanlige fag.

- Her arbejder du både med dig selv som person og som iværksætter, og det er krævende men udviklende. Ingen kan sige, hvad der er forkert og hvad, der er facit, for sådan fungerer det ikke, når man skal skabe noget, der ikke er skabt før. Der er du nødt til at turde lægge din sjæl i din ide – også selvom sidste ide faldt til jorden. Og det kræver en solid arbejdsindsats. Det kan jeg godt lide.

I undervisningen øver hun med sin arbejdsgruppe – og i fritiden barsler hun også med gode ideer.

- Både i gruppearbejdet og privat bruger jeg de værktøjer, jeg lærer i undervisningen – ja, også på mit arbejde i SuperBrugsen. Det handler om processer og optimering og om at se anderledes på ting, høve sig op og se, om man kan gøre det bedre. Sådan er det ikke i de andre fag i skolen. Der ved jeg nøjagtig, hvad jeg skal gøre for at få 12.

”Jeg skal aldrig have chef”

Andreas Pedersen, 18 år, læser HHX (handelsgymnasium) på Campus Bornholm, han er student om et halvt år men er allerede en del af holdet bag iværksættervirksomheden Memoo:

- Virksomheden Memoo startede vi i 1. g, fordi vi alle tre arbejdede freelance og iværksatte hver for sig, og derfor slog vi os sammen for at blive dygtigere og stærkere som virksomhed. Og det er da klart nogle af de ting, vi har lært i undervisningen. At tre hoveder sammen er langt bedre end tre hoveder hver for sig, starter han.

I undervisningen øver vi idegenereingsfaser, hvor vi afsøger muligheder for nye projekter – vi får redskaber til at anskue ting fra andre vinkler, og det gør faget meget virkelighedsnært. Vi lærer at

pitche og komme ud og præsentere vores ideer og få formidlet, hvad vi vil – og få lavet en forretningsplan og få struktur på, hvad man vil, hvornår og hvordan. Så vi derigennem får et realistisk blik på den forretning, man er ved at starte.

Virksomheden Memoo har officielt eksisteret siden september 2015, de tre unge mænd har allerede langt over 150 hjemmesider på CV'et. Og for Andreas Pedersen er iværksætteri blevet en livsstil.

- Det med at være selvstændig, at du selv har ansvar for, at der sker noget... Det er en skøn følelse – jeg tror ikke, jeg nogen sinde skal have en chef. Det er fedt at være en lille virksomhed, hvor vi er vant til at udvikle og skabe selv og ikke følge blindt efter andre – det der med at rive skyklapperne af og gå sin egen vej. Det er vanedannende, forklarer han med et stort smil.

- Og værktøjerne fra undervisningen gør, at vi ikke bare iværksætter derudad i alverdens retninger men rent faktisk kommer nogle vegne – i en konstruktiv retning, der er holdbar i virkeligheden. Kombineret med, hvor sjovt vi har det med at arbejde sammen, så er der kun én vej for os. Og det er fremad. Op, ud og videre, siger han, griner og slår vildt ud med armene.

Fakta om Fonden for Entreprenørskab (FFE)

FFE arbejder for, at evnen til at være innovativ skal være et grundelement i alle uddannelser fra folkeskole til ph.d. FFE blev etableret i 2010 af et tværministerielt partnerskab mellem fire ministerier: Erhvervs- og Vækstministeriet, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, Kulturministeriet & Uddannelses- og Forskningsministeriet. FFE uddeler fondsmidler til udvikling og videreudvikling af undervisning med fokus på innovation og entreprenørskab på alle niveauer af uddannelsessystemet.

Gennem undersøgelser og analyser er FFE med til at generere ny viden om udbredelsen og effekterne af entreprenørskabsundervisning i Danmark.

Fonden for Entreprenørskab er en privat erhvervsdrivende fond, der er opbygget med en bestyrelse og et repræsentantskab.

Bornholm har sin egen afdeling, da øen både er et meget entreprenant sted, men også ligger langt fra det netværk af samarbejde og tværgående events, der foregår på landsplan.

Kilde: <http://www.ffe-ye.dk/>